

ASSOCIACIÓ BASKET BEAT

Seu social: Barcelona

Àmbit geogràfic: Autonòmic

Forma jurídica: Associació

- 6 persones treballadores
- 2 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 5 persones voluntàries
- 13 persones sòcies

Nombre actual de persones ateses

- 4150 persones ateses a serveis a la infància i la joventut
- 25 persones ateses a serveis a la gent gran
- 45 persones ateses a serveis a persones dependents o amb discapacitat
- 115 persones ateses a serveis específics vinculats a l'àmbit de l'execució penal
- 35 persones ateses a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social

www.basketbeat.org

Breu història de l'organització

L'esbós de Basket Beat neix durant el 2009 com un treball per al màster de musicoteràpia U.B. Davant la dificultat que els joves participessin regularment en les activitats musicals, fer música amb pilotes podia ser una bona estratègia per vincular-los amb les seves necessitats expressives i la música.

Després d'uns primers processos pilot a Ciutat Vella, l'abril del 2013, vam començar un viatge autogestionat amb el disseny d'aprendre d'altres experiències similars (més de 100 projectes), divulgar el projecte (a través de realitzar més de 65 tallers per a més de 1000 participants) i aprofundir en les potencialitats i debilitats del mateix com a metodologia per a l'acció social. El periple va acabar recollint diversos premis i reconeixements a Catalunya, Espanya i Llatinoamèrica

A partir del 2015 Basket Beat es constitueix com associació sense ànim de lucre iniciant una nova etapa caracteritzada per la col·lectivització del projecte, al qual s'hi sumen fins a 10 persones i on treballem cada any amb més de 5.000 participants en els diversos projectes. D'entre aquests, destaquem aquells que es desenvolupen a centres penitenciaris, a centres educatius de màxima complexitat, la formació que realitzem per a estudiants i professionals dels sectors artístic, educatiu i social, així com els processos comunitaris a l'espai públic.

Missió

La nostra missió és acompanyar persones, grups, col·lectius i comunitats als quals el sistema vulnerabilitza en processos de transformació social fent servir les arts com a eina per a l'acompanyament socioeducatiu.

Posem en relació persones, grups, comunitats, institucions, entitats i administracions de manera que es generin espais de participació cultural i política que permetin construir comunitats més justes, riques, participatives, autònomes i crítiques.

Els nostres fins passen per: a) generar processos i productes de qualitat artística amb contingut social; b) Desenvolupar i difondre la metodologia Basket Beat, així com altres de l'àmbit del "Desenvolupament Cultural Comunitari"; c) Generar coneixement en l'àmbit de l'art comunitari, així com publicar i oferir formacions per a l'adquisició de competències i referents teòrics; d) Crear espais de trobada, intercanvi, reflexió, educació i treball des de perspectives feministes i interseccionals, promovent societats sense desigualtats de gènere.

Descripció de l'activitat

Basket Beat desenvolupa activitats en quatre àrees:

- Processos socio-educatius a través de la nostra pròpia metodologia en entorns complexos. Els nostres tallers són una activitat educativa, col·lectiva, corporal i artística en la qual es genera un espai de noves formes de relació social a través de diverses dinàmiques grupals i experiències musicals. Aquests es donen en centres educatius de màxima complexitat, en centres penitenciaris i els projectes comunitaris a l'espai públic on ens adrecem a tota la ciutadania.
- Recerca i formació on generem i compartim coneixement a partir de la teorització realitzada des de la nostra experiència a través de la publicació de llibres i articles diversos, així com les formacions per a estudiants i professionals dels àmbits artístic, educatiu i social.
- Orquestra de Basket Beat. Un projecte artístic professional on joves que han participat dels processos socio-educatius duen a terme actuacions amb músics professionals en teatres i auditori d'arreu de Catalunya.
- FAACCC (festivals de les arts comunitàries de Catalunya) un espai de trobada entre administracions, professionals i participants de projectes d'art i acció social.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

SANT ANDREU BOTA

Breu descripció

El projecte comunitari Sant Andreu Bota va iniciar-se el maig de 2022 i s'ha mantingut des d'aleshores. Acompanyem grups, col·lectius i comunitats dels diferents barris del districte de Sant Andreu a través de processos artístic-educatius grupals a partir de la metodologia Basket Beat. La feina es fa en entorns diversos del districte que inclouen entitats culturals comunitàries, centres educatius, centres cívics i entitats del tercer sector de manera que es convida les participants a prendre part d'un grup de veïnes que es troben setmanalment l'espai públic amb la finalitat d'imaginar i generar noves maneres de relacionar-nos i de pensar els nostres barris.

De forma simultània les companyes de l'equip realitzen diverses actuacions que serveixen per donar continuïtat i enfortir el projecte. Exploració i presentació: Les coordinadores entren en contacte i realitzen reunions amb tot tipus d'entitats dels barris per a donar a conèixer el projecte.

- Processos curts o puntuals: Cada any, realitzem entre 15 i 20 processos curts de Basket Beat amb persones vinculades a diverses entitats del districte per presentar la iniciativa i convidar-les a participar del projecte a l'espai públic.
- Trobades a l'espai públic: Cada setmana fem sessions de Basket Beat a la Plaça Orfila obertes a totes les veïnes del districte i que serveixen per crear noves relacions entre persones, col·lectius i comunitats per generar noves dinàmiques i possibilitats visibles al districte.
- Presentacions projecte: Regularment, realitzem mostres artístiques on les participants presenten els ritmes i cançons que han treballat en les sessions a l'espai públic acompanyades de músics professionals. En aquest sentit, destaquem l'actuació acompanyada durant la tardor de 2023 en motiu de la celebració dels Premis Sant Andreu (dels que vam ser guanyadors durant el 2022) i la que tindrà lloc el 18 de juliol d'aquest 2024 a la Fàbrica de creació Fabra i Coats.

Aportació de valor de la iniciativa

La nostra entitat està vinculada a Sant Andreu a través de la nostra residència com a projecte associat a la Fàbrica de Creació Fabra i Coats des del 2018. Des d'aquell moment hem generat sinergies amb multitud d'agents del districte a través de projectes molt diversos entre els quals destaca el projecte que es presenta en aquesta sol·licitud. Al llarg d'aquest temps han participat més de 750 persones de trajectòries vitals diverses vinculades, moltes d'elles, a entitats del tercer sector.

Destaquem que, al llarg d'aquest temps hem obtingut resultats concrets a través d'una metodologia de treball (a nivell organitzatiu i amb les sessions dels grups) que ens permet treballar d'una forma rigorosa i que hem replicat en altres territoris. Entre tots els impactes en el districte destaquem la trobada i generació de noves relacions entre persones, grups i col·lectius que, sense aquest projecte, no s'haguessin donat.

Necessitat a la que respon

Posem en relació i entrellacem emocions, accions, grups, organitzacions, institucions, ètiques, estètiques, cultures, veritats i barris del districte. Treballem sota el paradigma del desenvolupament cultural comunitari, però més enllà de la participació cultural el projecte s'apropa i reconeix els moviments culturals existents, reformular el paper de les institucions i genera espais oberts que permetin altres possibilitats al territori.

Entenem l'espai públic com a lloc polític en què participar implica incomoditat i conflicte però també enfortir el sentiment d'identitat.

El projecte té punts en comú amb el Pla de Barris de Bon Pastor – Baró de Viver que reflecteix la importància de propostes comunitàries que tinguin en compte l'àmbit formal, no formal i informal a través de les arts.

Incidim en:

- El baix nivell d'instrucció de la població segons el Pla de Barris que ha condicionat històricament el desenvolupament social i econòmic dels dos barris.
- L'absentisme i l'abandonament escolar
- La no presència de l'educació no formal en els àmbits de la música, les arts escèniques o l'esport
- Poca presència de programes socioformatius i coeducatius que contemplin els centres educatius com a centres d'educació integral. Calen programes d'atenció a la comunitat educativa més enllà de les classes reglades, amb una atenció que lluiti contra l'abandonament escolar, integrant una perspectiva interseccional que faciliti la transició a la vida laboral.

Principals objectius assolits

General:

- Enfortir la comunitat, millorar les condicions de vida, reconèixer i promoure diferents formes de participació i democràcia cultural.
- Reconèixer el paper de la cultura comunitària en la construcció de governances i incorporar les arts com a eina transversal en les diferents polítiques públiques.

Específics:

- Promoure el sentiment de pertinença i repensar els usos de l'espai públic.
- Promoure la intersecció entre els espais d'educació formal, no formal i informal.
- Crear un grup heterogeni que participi del disseny de polítiques culturals posant èmfasi en l'ús de l'espai públic, la trobada entre persones i la construcció del futur cultural del districte.

Al llarg del projecte, s'ha facilitat la participació en una activitat cultural i artística que respon a criteris col·lectius i emancipatoris a persones de trajectòries vitals diverses travessades per diferents eixos d'opressió (diversitat funcional, d'origen, de gènere, d'orientació i de classe social). S'han generat noves i duradores relacions entre persones pertanyents a col·lectius diversos dins els barris del districte que, d'altra manera, no s'haurien conegut. S'han vinculat al projecte diversos centres educatius els estudiants, docents i famílies dels quals han participat a l'espai públic.

Entre 15 i 20 persones es troben cada setmana per a fer música, generar noves relacions i crear obres amb contingut social i polític que s'han presentat diferents espais culturals del districte.

Principals resultats obtinguts

En diferents moments i amb els agents implicats en el procés s'han realitzat avaluacions de caràcter mixt per comprendre els processos desenvolupats de forma global, afavorint la creació de coneixement dialèctic i facilitant la triangulació de dades a partir de l'ús de diferents tècniques i instruments de recollida de dades i seguiment com l'observació participant, el diari de camp, i entrevista.

Internament i amb els equips de coordinació de les altres entitats s'han realitzat reunions periòdiques per ser conscients de les necessitats del projecte en cada moment i poder prendre decisions de forma ràpida i anticipada.

Qualitatiu:

- Generació d'obres artístiques sobre l'experiència de les participants.
- Reconeixement de les arts com a eina per als processos de transformació social.
- Generació de noves relacions al barri que promouen el sentiment de pertinença i compromís amb el districte.
- Promoció de noves formes de participació i democràcia cultural.

Quantitatiu:

- Nombre de participants. Escoles i instituts (157) / Equipaments i entitats (498) / Espai públic (142).
- Nombre d'entitats (26).
- Nombre de famílies i entorns dels joves que s'impliquen en el projecte (18).
- Nombre de claustres dels instituts que participen dels projectes (2).
- Nombre de participants en els tallers de l'espai públic (137).
- Nombre de reunions de seguiment entre les coordinadores de Basket Beat i les referents de cada equipament o entitat (60).

Abast de l'experiència

Com hem comentat en altres punts de la sol·licitud el projecte ha aconseguit vincular a entitats i organismes molt diversos: Institut Martí Pous / Escola Mestre Morera / La Maquinista / Vapor de Fil / Ateneu Harmonia / Nau bostik / Cinètica / Centre de vida comunitària / Associació de veïns / Centre Cívic Bon Pastor / Centre Cívic Sant Andreu / Centre Cívic La Barraca / Centre Cívic La Barraca / Centre Cívic Navas / Centre Cívic Trinitat Vella / Centre cívic Baró de Viver / Casal de barri Torre de la Sagrera / Crae Palmeres / Centre Bassam / Espai Garcilao / Casal de gent gran Bascònia / Educadores de carrer La Sagrera / Trini Jove / AREP / CIO iniciatives / Districte de Sant Andreu / Institut de Cultura de Barcelona / Fàbrica de creació Fabra i Coats / Recinte de la Fabra i Coats.

Destaquem el suport públic rebut a través de subvencions per aquest mateix projecte en els darrers anys i que donen idea de l'abast: ICUB, Premis Sant Andreu (districte), COSPE / CONVO, Acció Comunitària Ajuntament.

Persones implicades en l'experiència:

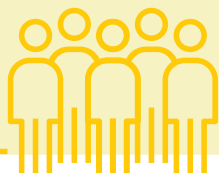
Treballadores: 6

Membres equips directius: 2

Sòcies: 13

Ateses: 797

Voluntàries: 3

Principals factors clau d'èxit

- Expertesa de l'entitat: Més de 10 anys d'experiència en els que hem tingut la possibilitat de realitzar diversos projectes d'art i acció social vinculats a un territori concret. Hem definit una metodologia de treball (tant en els tallers com en l'organització del projecte) que permet replicar aquesta tipologia de projecte.
- Professionalitat i formació continuada: Les professionals de l'equip tenen formació superior dual en l'àmbit artístic i d'atenció a la persona (educació social / psicologia / arteteràpies). A més, per a convertir-se en educadores de Basket Beat les persones fan un trajecte llarg d'aprenentatge de la pròpia metodologia, així com del marc teòric des del qual treballem. Finalment, ens continuem formant de forma permanent a través de supervisions i reunions d'educadores periòdiques.

- Mirada comunitària que impliqui agents diversos i col·lectius de trajectòries vitals diferenciades: Busquem generar espais que vagin més enllà de la tasca assistencialista focalitzada en les necessitats no cobertes de col·lectius concrets i treballem per implicar agents diversos de manera que sigui la comunitat en el seu conjunt la que surti enfortida i cohesionada.
- Mirada política i rol professional: Cal tenir present de manera transversal la dimensió política i activista de la nostra tasca, així com reflexionar críticament (en nosaltres mateixes i amb les professionals de les altres entitats) sobre el rol de les professionals que realitzem acompanyament socio-educatiu.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

Els reptes i les dificultats del projecte són els següents:

- Certes entitats del tercer sector no disposen dels recursos i dels espais per a poder coordinar i acompanyar els processos amb la nostra entitat de la manera que ens proposem. Encara que la nostra activitat es planteja com un complement que permet oferir noves possibilitats a persones o col·lectius en risc d'exclusió, sovint la manca de finançament en aquestes entitats no els permet d'anar més enllà de les tasques bàsiques que formen part de la seva missió.
- En algunes entitats del districte que estan orientades al lleure o a la pràctica esportiva, hem detectat (de forma puntual) que es percep la nostra proposta com una competència que amenaça a la mateixa entitat.
- La dificultat intrínseca de vincular a persones i que aquest lligam es mantingui al llarg del temps. Pensem que tant les supervisions, com els mecanismes de seguiment intern i amb altres entitats que participen del projecte ens permet reaccionar de manera ràpida i eficaç respecte als vincles que tenen les participants.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

Treballem a partir d'una metodologia que és en si mateixa un element d'innovació. A més, la manera com organitzem els projectes comunitaris està conceptualitzat com un en un espai d'acció social on es busca tensar i generar nous equilibris entre l'administració, l'entitat i les veïnes.

Els nostres tallers són una activitat socio-educativa, col·lectiva, corporal i artística en la qual es genera un espai de noves formes de relació social a través de diverses dinàmiques grupals i experiències musicals.

Entenem la cultura i l'educació com dos fenòmens híbrids, col·lectius, dinàmics i polítics que utilitzem de manera intensiva perquè es generin noves possibilitats en les persones i en les

seves interaccions. Cada detall pot ser palanca de transformació, per la qual cosa organitzem un conjunt d'idees, recursos, preguntes i exercicis al voltant de la pilota, el pols i el grup que, orientades per diferents teories, emmarquem en el procés d'acompanyament socio-educatiu.

Treballem en grup per a construir el fet relacional així com generar noves possibilitats i escenaris en les nostres interaccions. El grup i el treball grupal és el què, el com, el perquè i el per a què de la proposta.

Pel que fa a la innovació a l'hora de conduir processos comunitaris, per activar un procés a l'espai públic realitzem tallers amb molts grups ja formats amb l'objectiu de vincular dues o tres persones i començar el procés a la plaça amb un grup heterogeni de persones que reconeixin l'activitat. A partir d'aquí, animar a participar i sumar gent que transita la plaça és molt més fàcil.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat

Al llarg dels anys i de l'experiència acumulada en diversos projectes arreu del territori hem identificat elements i factors que permeten generar processos comunitaris a través de la pràctica artística:

- Tenir una metodologia de treball pròpia que inclogui elements emocionals, corporals, reflexius, artístics, relacionals i educatius. Això permet crear una activitat identificable i diferent on les participants poden sentir-se cridades o vinculades a través diversos factors.
- Generar vincles i sinergies amb entitats diverses del territori que permeten presentar i difondre el projecte a perfils de persones molt diferents de forma coordinada i donant valor a l'activitat.
- Establir aliances amb diferents òrgans i nivells de l'administració que estan presents al territori per tal d'identificar col·lectius, comunitats, grup o barris on el projecte pugui ser més atractiu o necessari.
- Entendre i reconèixer que el projecte cultural comunitari no només pertany o afecta col·lectius concrets sinó que interpel·la a tota la ciutadania. Posar especial èmfasi en el fet que els perfils de les persones participants siguin diversos.
- Difondre, promoure i presentar de forma continuada el projecte de manera que noves persones se sentin cridades a participar.
- Programar activitats especials (en el nostre cas mostres artístiques o concerts) que siguin diferents de les sessions regulars i que actuïn, en el grup de persones participants, com a motor per a generar uns objectius cap als que treballar.